

ТЕМИТЕ В МЕДИИТЕ

10.08.2026 г.

МОСВ: Има достатъчно вода в язовирите

- actualno.com

Риск за питейно-битовите нужди на населението, което ползва вода от комплексните и значими язовири, няма. Това съобщиха от Министерството на околната среда и водите.

Към настоящия момент водният обем е достатъчен за обезпечаване на водоползването през 2026 година. Той е над 17% по-голям спрямо водния обем към края на юли 2025 г. А процентът на запълване на комплексните и значими язовири е най-високият за последните 8 години.

Нивата на реките в България ще продължат да се понижават и през следващите 7 до 10 дни, като броят на пунктовете с количества под допустимия минимум ще се увеличава. Към момента най-засегнати са реките в средната и долната част от Дунавския басейн и в Черноморския басейн. Засегнати са и някои от десните притоци на р. Струма в средното течение на реката и р. Тунджа в горното течение, посочват от екологичното министерство.

България няма да остане без вода

"Не може да очаква България да остане без вода. Исторически има голямо колебание на валежите и на речния отток, така че ние не се учудваме от такива колебания на водите", коментира проф. Емил Бурназки от Института за изследване на климата, атмосферата и водите при БАН.

Източник: БГНЕС

По отношение на подземните води в страната, най-лошо е състоянието на количествата в Североизточна Добруджа. Там населението е силно зависимо както за питейни и битови нужди, така и за земеделски нужди.

Повишено внимание се изисква и в района на Софийската котловина. "Свищовско-Беленската низина – там има плитки крайдунавски води, те са чувствителни към продължително ниско ниво на Дунава", допълни Бурназки.

Още: "Вода гази, жаден ходи": Неслучайно даваме вода на Гърция, но колко по-добре е България?

Според него тези данни показват, че водоползването по тези места трябва да се ограничи или да се разпредели разумно, така че продължителните периоди на засушаване да не засегнат питейно-битовите нуждите на населението, предаде БНР.

"Трябва да съхраняваме вода за такива кризисни и летни периоди, като се изграждат повече язовири и водоеми", подчерта проф. Бурназки.

Какво знаем за езика на птиците и поведението им в природата

- bgonair.bg

Научен пробив - декодираха езика на птиците. Изследователката Джули Ели от Калифорнийския университет в Бъркли получи високо признание за своята пионерска работа по декодиране на вокализациите при птиците.

Постижение, което проправя път към осъществяване на двупосочна комуникация между хората и представителите на фауната.

Изследването е проведено върху зебровата чинка

"Това изследване е правено върху една птица с много песни - зебровата чинка. След като излиза статията, тази дама получава награда на стойност 100 000 долара", коментира гл. ас. д-р Асен Игнатов от Националния природонаучен музей към Българската академия на науките (БАН) в съботното издание на "България сутрин".

Той обясни, че и сойката има много обаждания, като включително имитира някои от нейните врагове, когато усеща опасност.

"Птиците по време на миграция, особено пойните птички, малките следват храстчетата и се обаждат една на друга, за да поддържат връзка. Това обаждане е много характерно", отбеляза д-р Игнатов пред Bulgaria ON AIR.

По думите му чухалът е единствената сова, която мигрира, а другите са постоянни.

"Птици, които имат едно и също местообитание, имат много подобни обаждания".

Гларусите се адаптират, а врабчетата изчезват

Той обърна внимание и на гларусите, които все по-често се срещат в София и в други градове, далеч от морето.

Експертът уточни, че те са силно адаптивен вид и се хранят с абсолютно всичко.

"Когато птицата е нервна, по-накъсано и по-често можем да чуем някакво обаждане", поясни д-р Игнатов.

Врабчетата изчезват, алармира експертът.

Мобилна лаборатория ще следи движението на есетровите риби по Дунав и Черно море

- nova.bg

Тя е на Института по океанология към БАН и е създадена по международен проект, обединяващ учени от България, Румъния, Турция и Украйна

Ниското ниво на река Дунав това лято създава проблеми не само за корабоплаването. То засяга и едни от най-заstraшените обитатели - есетровите риби. Те се размножават именно в Дунав, а учените предупреждават, че климатичните промени влияят все по-силно върху естествените им местообитания. Добрата новина е, че български учени вече разполагат с първата у нас мобилна

лаборатория, с която ще следят движението на тези редки видове както по реката, така и по Черно море.

Мобилната лаборатория е на Института по океанология към БАН. Тя е създадена по международен проект, който обединява учени от България, Румъния, Турция и Украйна в общата мисия да опазят застрашените есетрови риби. Всяка година рибите изминават стотици километри между Дунав и Черно море.

Доц. Виолин Райков от Институт по Океанология към БАН казва, че работата включва маркиране на рибите с цел да се проследят техните миграционни пътища.

Освен с традиционното маркиране, за първи път ще бъдат използвани и сателитни предаватели.

Ивелин Петков, инженер в Институт по Океанология към БАН, обяснява, че устройствата ще бъдат настроени за около година, като така ще се събират данни за движението на рибите, за дълбочината, до която са достигнали.

Тази година обаче учените ще работят при още едно предизвикателство – реката е с необичайно ниски нива. На места това оголва участъци от речното дъно и променя условията в районите, където есетрите търсят подходящи места за размножаване. Доц. Райков обяснява, че това е опасно за рибите. Заради това той смята, че е необходимо временно да бъде забранен риболовът, докато водите на Дунав са толкова ниски.

За учените, новото оборудване е още един инструмент в борбата за опазването на видовете, които днес са критично застрашени.

Но опазването на есетрите не зависи само от проследяването им в природата. Важна част от усилията е и възстановяването на популациите. Според доц. Райков това може да се случи с помощта на човешката дейност - така наречените процеси на рестокнинг или зарибяване.

"Изкуствено се отглеждат малки рибки в 10 хиляди, 20 хиляди, може да бъдат 50 хиляди екземпляра. Една част от тях умират още при пускането, друга умират след седмица, но една значителна част остават живи. И те всъщност попълват дивите популации", допълва още той.

Повече гледайте във видеото.

[Доц. Виолин Райков: Ако Черно море се затопли с още един градус, последиците ще са разрушителни](#)

- Над 55

Мазутни петна по плажовете и нови видове риби в Черно море поставят под въпрос екологичното здраве на морската екосистема. Доц. Виолин Райков от Института по океанология при БАН разясни за Труд нюз бг как екстремните температури и замърсяванията застрашават водните обитатели и какво означава присъствието на пластмаси във всяко звено от хранителната верига.

Летният сезон носи см себе , си и появата на мазутни топчета по крайбрежието. Какви са последиците за водните организми, дои. Райков?

- Подобни разливи представляват риск както за морските обитатели, така и за здравето на

хората. Като отпадък от нефтопроизводството, мазутът причинява раздразнение на слизестите обвивки и хрилете на рибите и ракообразните. Той е особено вреден за ларвите и микроскопичните организми, главно за тези, които живеят прикрепени към субстрата - миди, личинки.

За такива форми на живот контактът с мазут може да бъде смъртоносен. Веществото образува филм върху водната повърхност, който препятства проникването на слънчева светлина до долните слоеве и нарушава развитието на различни организми. Нефтените замърсявания са сред най-опасните явления в морската среда.

Затова е критично важно да се провежда постоянен мониторинг и профилактика чрез спътници и безпилотни летателни апарати. Необходими са и системи за ранно оповестяване, които позволяват бързо реагиране и събиране на нефтопродуктите, преди те да покрият обширни морски площи и преди образуването на мазутните топчета, които замърсяват плажовете.

В настоящия случай обаче не мисля, че е налице авария, тъй като Морската администрация и другите компетентни органи не са получили съответни сигнали. По-скоро става дума за неконтролирано разливане в международни води на отпадни води с висока концентрация на мазут и машинно масло. Впоследствие ветровете и морските течения са пренесли замърсяването към брега.

Друга опасност са микропластмасите. Участвате в серия научни проекти за изследване на нивата на този вид замърсяване в морето. Какво показват резултатите?

- Провеждаме изследвания на микропластмаси и невидимите нанопластмаси, главно във водна среда, както и на тяхното натрупване в живите организми. В настоящия момент работим по няколко проекта.

Два от тях получават финансиране от МОН. Първият е фокусиран върху микропластмасите, тежките метали и други замърсители в рибите. Вторият обхваща цялата хранителна верига - от морските растения, през безгръбначните животни, ракообразните и рибите, като засега не включва само бозайниците.

Следим натрупването на микро- и нанопластмаси във всяко звено. Те се отличават с изключително разнообразен химичен състав и свойства, присъстват във всяко звено от хранителната верига.

Проблемът е, че практически липсва механизъм, чрез който да се ограничи това замърсяване.

Чрез консумация на риба и морски дарове то попада и в човешкия организъм. Медицински специалисти в други страни вече установяват връзката между микропластмасите и различни здравословни нарушения - безплодие, спонтанни аборти, деменция, бъбречна недостатъчност и други. Източниците на замърсяването са разнообразни - както от различните морски дейности, така и от брега, като значителен принос имат реките, които се вливат в Черно море.

Замърсено ли е нашето море с пластмаси повече или по-малко от океаните?

- Не е по-малко. Черно море е затворено водно тяло и представлява най-голямото от този тип в света. По площ прилича на езерото Мичиган и често се сравнява с езеро поради ниската си соленост.

Определени учени предупреждават, че след дълги години биологичният живот в Черно море може да изчезне. Въпреки това морето притежава забележителна способност

за саморегулиране

Човешката дейност го подпомага чрез различни инициативи. Примери затова са множеството международни договори за защита на природата, приложими към Дунав. Морската вода продължава да се затопля. Възможно ли е това да разруши някои морски слоеве и да доведе до масово измиране на организмите?

-Такъв риск съществува. През последните 15 години температурата на водата се увеличи с един градус и половина. Ако Черно море се затопли допълнително с още един градус с бързо темпо, последствията ще бъдат разрушителни. Определени видове вероятно ще изчезнат, други могат да се преместят в други райони.

Особено уязвими ще бъдат организмите в крайбрежната зона, където всички биологични процеси и замърсяванията действат по-силно. В тази категория попадат водните растения, миди, рапани, ракообразни, морски игли и попчета - общо 22 вида. Критично е положението на ларвите, защото когато те не преживяват, популацията на съответния вид намалява драстично.

В НАО "Рожен" откриха изложба за Априлското въстание, обсерваторията получи специален плакет

- focus-news.net

Председателят на БАН чл.-кор. Евелина Славчева откри изложбата "Априлското въстание 1876 г. в съдбата на членовете на Българското книжовно дружество" в Националната астрономическа обсерватория "Рожен. Представянето на изложбата е част от инициативата на БАН за отбелязване на 150-годишнината от Априлското въстание. Проявата е под егидата на председателя на БАН, а регионален домакин е областният управител Георги Пепеланов.

Обсерваторията на Рожен е избрана като знаково място, където според Евелина Славчева борбата, идеите и стремленията на нашите възрожденци за свобода и просвещение намират естествено продължение в постиженията на българските учени. "Изложбата показва връзката между дейците на Българското книжовно дружество, чийто правопреемник е БАН, и делото на априлци", каза Евелина Славчева.

При откриването на изложбата областният управител на Смолян Георги Пепеланов посочи, че това събитие ни връща 150 години назад – към Априлското въстание, личната смелост и високата цена на свободата. "Българското движение към свобода и българският стремеж към знание са части от един и същ възход", заяви Пепеланов.

Георги Пепеланов връчи на доц. Никола Петров, зам.-директор на НАО Рожен към Института по астрономия - БАН специален плакет "НАО Рожен – Звезден обект № 1 от Звездните маршрути на Родопите". "В НАО "Рожен" българската наука гледа към Вселената, но същевременно дава име, достойнство и перспектива на Родопите", каза областният управител. По думите му, обсерваторията има за Смолянска област специално място като научна инфраструктура от национално значение, школа за поколения астрономи, място за образование и е един от най-разпознаваемите символи на Родопите.

"Забравените божества" ни пренася в далечни времена на вярвания и богове

- btvnovinite.bg

Националният археологически институт с музей към БАН представи изложба „Забравените божества“ с над 200 артефакта, която пренася в далечни времена на вярвания и богове.

Експозицията е представена на фона на седмица, белязана с поклонение към пристигналата у нас икона на Чудотворната Хавайска Богородица, което накара много хора да извият опашки, за да я докоснат.

Вярванията и свързаните с тях божества са неизменна част от човешката история. Ние като народ живеем на земи с много история, датираща хилядолетия назад във времето, и тя е част от нас.

„Защо забравените божества? Вярванията присъстват още от най-ранни времена в нашия живот. Присъствали са, но са част от отдавна преустановени култове, които не се почитат и чието значение до голяма степен е забравено в съвременieto. Затова и нашият призив с тази изложба е за един ретроспективен преглед на религиозните идеи и вярвания от ранната праистория до втората половина на четвърти век, бележещ упадък на езическата религия и възхода на християнството“, казва Калоян Праматаров, археолог и куратор в НАИМ-БАН.

По думите му припомнянето е важно с идеите отвъд образите и символите, които представляват експонатите във витрините.

„Когато човек погледне тази апликация на Зевс, сребърна, колко фини детайли са, това няма как да бъде работено, без да се използва микроскоп и да не потънеш в този ръчно изработен образ. Нямам представа реално как са били правени така тези предмети, но действително, когато ги гледаме под оптическо увеличение, единственото, което може, е да се възхищаваме на работата на старите майстори“, казва Чавдар Чомаков, реставратор в НАИМ-БАН.

Изложбата представя праистория, траки и Рим.

„Имаме няколко пласта в тези религиозни идеи и вярвания. Първият и най-ранният е праисторическият. Следва пластът от тракийската религия от първото хилядолетие преди Христа, нейното синкретизиране с олимпийските богове. А последният пласт датира от римската епоха, най-вече от периода II-III век, когато възникват антични градове във вътрешността на тракийските земи“, посочва Калоян Праматаров.

Чавдар Чомаков споделя, че при реставрацията и контакта с предметите се получава нещо различно.

„Бих казал, че да. Много малко хора обръщат такова внимание, каквото вие казвате. Но истината е, че когато човек се задълбочи в реставрацията и въобще в контакта си с предмета, се получава нещо съвсем различно. Особено ако говорим за една дълготрайна работа, но особено под микроскоп, защото по някакъв начин това се превръща в един отделен свят. Свят, който микроскопът свързва предмета с реставратора, което е уникално чувство, разбира се. Атмосфера и послания“, казва той.

„Надяваме се, че чрез експозицията тези послания ще достигнат до зрителите на изложбата“, казва Калоян Праматаров.

Според Чавдар Чомаков някои от нещата леко са се видоизменяли, но в крайна сметка единственото, което обединява всичко, е огромната работа.

„А такава огромна и, бих казал, трудна работа не може да се върши добре без спокойствието и, може да кажем, подкрепата, която получихме от ръководството на института“, казва реставраторът.

Нашата съдба е, че живеем на земи с много история, а езическите вярвания и обичаи са оставили траен отпечатък и до днес, независимо от появяващи се критики от страна на представители на БПЦ.

„Разбира се, но те са част от културно-историческото ни наследство. Те не са жива религия и в такъв смисъл подобна ревност ми се струва донякъде неоснователна. Също, разбира се, винаги зависи начинът, по който се показват тези неща, и най-вече посланието, което кураторите на една изложба отправят. А в случая ние искаме да направим една ретроспектива на това, което е било. Заповядайте на тази изложба, защото тя си заслужава като пресъздадена атмосферичност“, казва Калоян Праматаров.

„Вложили сме изключително съвременни средства на експозиционния дизайн и тя е изключително важна не само в научен, но и в духовен аспект за всеки един от нас. Всички тези предмети надграждат една история, която донякъде и ни съставлява“, допълва той.

Изложбата "Забравените божества" бе открита в Националния археологически музей в София

- dnesplus.bg
- dnes.dir.bg
- bntnews.bg, „Забравените божества“ оживяват в изложба на Националния археологически музей (СНИМКИ)

Експозицията представя 213 редки артефакта и проследява развитието на религиозните вярвания по българските земи от началото на неолита до Късната античност

Изложбата "Забравените божества" бе открита в Националния археологически музей в София. Експозицията представя 213 редки артефакта и проследява развитието на религиозните вярвания по българските земи от началото на неолита до Късната античност.

"Много от тях са непознати не само за широката публика, но дори и за тесните специалисти, а някои досега не са били публикувани", каза на откриването доц. Христо Попов, директор на Националния археологически институт с музей при Българската академия на науките (НАИМ - БАН).

Министърът на културата Евтим Милошев Снимка: Благой Кирилов/БТА

По думите му от самото си създаване музеят изпълнява ролята на национален трезор. Днес във фондовете му се съхраняват над един милион артефакта, но заради ограниченото пространство няма как да бъдат показани всички ценности.

"Заставам пред вас с особено вълнение, защото вече имах възможност да разгледам изложбата, за която не бих спестил нито едно прилагателно, което да изрази възхищението ми от този микс между научно познание и мистика", каза министърът на културата Евтим Милошев пред присъстващите на откриването на изложбата.

По думите му трябва да бъдем отговорни не само към миналото, но и към бъдещето, а "Забравените богове" показва, че истински значимите неща, колкото и дълго да останат скрити в пластовете на времето, рано или късно биват открити, разчетени и оживяват отново.

Директорът на Националния археологически институт с музей при Българската академия на науките (НАИМ - БАН) доц. Христо Попов (ляво) и Георги Кандев (вдясно) Снимка: Благой Кирилов/БТА

Според заместник-председателя на Българската академия на науките (БАН) проф. Емануел Мутафов тази експозиция се опитва да въведе ред в хаоса. По думите му световната митология повдига въпроси и се старее да обясни защо всяка култура създава истории, които помагат на хората да се ориентират и да намерят път за изход от хаоса, в който попадаме още с първата си глътка въздух.

От ляво надясно: Емануел Мутафов, доц. Христо Попов, Георги Кандев и Евтим Милошев Снимка: Благой Кирилов/БТА

Проф. Мутафов поздрави кураторите на изложбата за работата им. Той определи експозицията като "бижу, което ще остане най-вече чрез придружаващото изложбата издание", визирайки каталога на изложбата, който излиза днес.

Посетителите на "Забравените богове" ще могат да се запознаят с образите на забравени божества, култове и митологични персонажи - от Великата богиня майка на праисторическите земеделски общности до Зевс, Дионис, Митра, Тракийския конник и други божества от тракийската, гръцката и римската религиозна традиция.

Експозицията разглежда праисторическите култове към плодородието и природните цикли, религиозните практики през бронзовата и ранножелязната епоха, взаимодействието между тракийската и елинската религия, както и многообразието от култове, разпространени по българските земи през римската епоха. Снимка: Благой Кирилов/БТА

Експозицията разглежда праисторическите култове към плодородието и природните цикли, религиозните практики през бронзовата и ранножелязната епоха, взаимодействието между тракийската и елинската религия, както и многообразието от култове, разпространени по българските земи през римската епоха.

БАН и фермери разработват български дроне и автономни машини

- agri.bg

Първите протопити се тестват в малинови насаждения. Целта е да се произвеждат от български фирми и да служат за конкретните нужди на различни сектори

Дронове за наблюдение на растенията и автономни колички за транспортиране на продукцията могат скоро да станат част от ежедневието на българските малинопроизводители.

Четете още: Малините са сред малкото плодове с положително експортно салдо

Възможностите на новите технологии бяха представени по време на посещение в биоферма „Стойчеви“ в рамките на Фестивала на малината 2026 в Самоков. В демонстрацията участваха представители на Института за космически изследвания и технологии към Българската академия на науките и на Българската асоциация на малинопроизводителите.

Дронът показва къде растенията имат нужда от вода и торене

Екипът на проф. Димо Зафиров от Института за космически изследвания и технологии към БАН разработва приложения на безпилотни летателни системи за нуждите на земеделието. При ягодоплодните култури дроновете могат да се използват както за обикновен визуален оглед, така и за значително по-прецизно мултиспектрално заснемане.

При този тип наблюдение камерите събират информация в няколко различни спектъра на светлината. След обработка на изображенията могат да бъдат установени участъци с недостиг на вода, хранителни вещества или проблеми, свързани със състоянието на хлорофила и развитието на растенията.

Практическата полза за фермерите е възможността да получават подробна карта на насаждението, без всекидневно да обхождат всеки ред. На базата на анализа агрономът може да определи точно кои участъци се нуждаят от торене, напояване или растителна защита.

Това позволява обработките да се извършват локално, вместо цялата площ да бъде третирана по един и същ начин. Така могат да бъдат ограничени разходите за препарати, торове, вода, гориво и работници, а реакцията при възникване на проблем да бъде по-бърза.

Безпилотните машини могат не само да заснемат площите, но и да бъдат оборудвани за торене и пръскане.

Роботизирана количка помага при беритбата

Друга технология, демонстрирана в биофермата, е автономна наземна количка, предназначена за работа по време на беритбата. Машината може да превозва касетки и различни опаковки с плодове от редовете до определена точка за събиране, транспорт или складиране.

Количката може предварително да бъде насочена към конкретно място и да изпълнява зададен маршрут. В друг режим тя може да следва работника или фермера.

Българските стопанства се нуждаят от по-малки и достъпни машини

В момента се провеждат изпитания, чрез които трябва да бъде доказано, че системите са достатъчно надеждни и приложими в реални условия. При успешно преминаване към серийно производство тези машини може да бъдат достъпни за фермерите още през следващата година.

Според председателя на Българската асоциация на малинопроизводителите Божидар Петков интересът към роботизацията е резултат от реалните проблеми пред сектора. Сред тях са недостигът на работна ръка, климатичните промени и необходимостта производителите да вземат бързи решения при динамично променящи се условия.

В големите земеделски държави вече се използват високотехнологични машини за механизирано прибиране на малини и боровинки. Значителна част от тях обаче са създадени за условията в Северна Америка – големи, равни площи, широки и дълги редове и стопанства с много голям мащаб.

Българските малинови насаждения обикновено са по-малки, често са разположени върху неравни терени и имат различна организация на редовете. Поради това директното използване на големите чуждестранни машини невинаги е икономически оправдано или технически възможно.

Затова асоциацията насочва усилията си към създаването на по-компактни роботи и машини, съобразени с нуждите на местните производители. Очаква се прототипите да бъдат разработени с участието на специалисти от БАН, а впоследствие български компании да поемат производството им.

Все още няма окончателна финансова рамка за внедряването на техниката. След достигане до етап на серийно производство производителите ще търсят възможности за подпомагане чрез програмите, администрирани от Държавен фонд „Земеделие“.

Наблюдаваме пика на Персеидите на 12 срещу 13 август

- Труд

Максимумът на метеорния поток Персеиди - популярно астрономическо събитие през лятото, тази година ще настъпи в нощта на 12 срещу 13 август, като метеорната активност ще се засилва с приближаването на края на нощта, съобщи Пенчо Маркишки, физик в Института по астрономия с Национална астрономическа обсерватория при Българската академия на науките и в Катедра „Астрономия“ на физическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

Той посочва, че тогава Луната ще бъде в новолуние и това гарантира отлични условия за наблюдение - тъмно, безлунно небе през цялата нощ. Освен метеорите Персеиди, през същата нощ ще могат да се забележат и метеори от още два по-слаби потока - Южни делта-Аквариди и Алфа Каприкорниди, чиито максимуми бяха на

31 юли. Те също се наблюдават по-удобно към края на нощите, уточнява физикът.

Метеорният поток Персеиди е активен от около 17 юли до 24 август всяка година, когато Земята прекосява метеорни роеве, отделили се в космическото пространство от кометата 109P/Суйфт-Тътъл, припомня специалистът. Това е комета с дълъг период - тя преминава през перихелия на орбитата си веднъж на 133 години. За последен път 109P премина през своя перихелий (най-близо до Слънцето) на 11 декември 1992 г.

Наблюдаваме максимума на метеорния поток Персеиди в нощта на 12 срещу 13 август

- mediabricks.bg

Максимумът на метеорния поток Персеиди – популярно астрономическо събитие през лятото, тази година ще настъпи в нощта на 12 срещу 13 август, като метеорната активност ще се засилва с приближаването на края на нощта, съобщава за БТА Пенчо Маркишки,

физик в Института по астрономия с Н Национална астрономическа обсерватория при Българската академия на науките и в Катедра „Астрономия“ на Физическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

Той посочва, че тогава Луната ще бъде в новолуние и това гарантира отлични условия за наблюдение – тъмно, безлунно небе през цялата нощ. Освен метеорите Персеиди, през същата нощ ще могат да се забележат и метеори от още два по-слаби потока – Южни делта-Аквариди и Алфа-Каприкорниди, чиито максимуми бяха на 31 юли. Те също се наблюдават по-удобно към края на нощите, уточнява физикът.

Метеорният поток Персеиди е активен от около 17 юли до 24 август всяка година, когато Земята прекосява метеорни роеве, отделили се в космическото пространство от кометата 109P/Суйфт-Тътъл, припомня специалистът. Това е комета с дълъг период – тя преминава през перихелия на орбитата си веднъж на 133 години. За последен път 109P премина през своя перихелий (най-близо до Слънцето) на 11 декември 1992 г.

През август има добра видимост на ярките планети, добавя Пенчо Маркишки. „Трудно достъпният Меркурий бе в т.нар. максимална западна елонгация на 2 август и затова все още се наблюдава сравнително удобно на изток в края на нощите. Намира се близо до границата, разделяща съвездията Близнаци и Рак. Юпитер сега се губи сутрин в зората. Той е в Рак и ще започне да се наблюдава на изток сутрин около средата на месеца, отначало – трудно“, уточни той. По думите му на 15 август Венера ще бъде в т.нар. максимална източна елонгация – на 46 градуса източно от Слънцето, поради което вечерта на същата дата тя ще се наблюдава на запад най-дълго време след догарянето на залеза. Гледана през телескоп или бинокъл, дискът на ярката планета тогава ще изглежда осветен наполовина, казва Маркишки.

Припомняме, че по-рано тази година физикът споделил, че на 12 август от най-северозападните части на България ще може да се наблюдава частично слънчево затъмнение с малка фаза. То ще се наблюдава като частично от Арктика, северната част на Северна Америка – в Канада, Аляска, северните райони на Русия, по-голямата част от Европа, но без най-югоизточните ѝ райони, северната част на Атлантическия океан и Западна Африка.

Пътят на пълното затъмнение, т.е. на лунната сянка, ще започне от най-северната част на Якутия, Русия, ще продължи през Арктика, ще премине по източните брегове на Гренландия, след което ще продължи през Северния Атлантук – съвсем близо до западните брегове на Исландия, посочи той. След това лунната сянка ще пресече Испания – от северозапад на югоизток, ще достигне Балеарските острови и ще завърши пътя си в Средиземно море.

В Европа най-добри условия за наблюдение на затъмнението ще предостави неголяма област от северното крайбрежие на Испания – районът около гр. Овиедо, разказа Маркишки. Оттам явлението ще се наблюдава ниско над западния хоризонт, а продължителността на пълната фаза ще бъде 1 минута и 48 секунди.

От България затъмнението ще може да се наблюдава в северозападната част на страната. За Видин то ще започне в 20:27 ч., когато Слънцето ще бъде на височина едва 1 градус и 19 минути над западния хоризонт. Явлението ще бъде видимо за кратко – до залеза на Слънцето малко по-късно, поясни физикът.

45 години от изстрелването на първия български спътник „Интеркосмос-България-1300“ – 7 август 1981 г.

- mediabricks.bg

На 7 август 1981 г. от космодрума Плесецк е изстрелян първият българския спътник „Интеркосмос-България-1300“. Той е създаден на базата на платформата за сателити „Метеор“, а 11 научни инструмента в него са направени изцяло от учени в Българската академия на науките. С тях се измерват и изследват лъчения и заредени частици, космическата плазма и други. Днес – 45 години по-късно, той отдавна не е активен, но все още е в орбита около Земята и може да го следите на живо от тук.

Краткото му име е „Интеркосмос 22“, а каталожният му номер – 1981-075A. Орбитата му е на височина от 825 до 906 километра над земната повърхност. Слънчевите панели, които работи произвеждат 2 kW мощност, която се събира в акумулатори.

Общо спътникът тежи 1500 килограма, което е нормално за 1981-а.

Изстрелването на „Интеркосмос-България-1300“ ни отрежда 17-о място в света от държавите извели своя апаратура в Космоса.

Проф. д-р Йорданка Семкова от Института за космически изследвания и технологии към БАН обяви, че резултатите на някои от експериментите, направени от спътника, са изключително интересни и досега се цитират работите на научни колеги.

Преди 45 години в околоземна орбита е изведен изкуственият спътник на Земята „Интеркосмос-България 1300“

- bta.bg

София (30 юни 1981) Макет на българския спътник "Интеркосмос-България 1300".

Пресфото-БТА, снимка: Божидар Тодоров/архив

Преди 45 години, на 7 август 1981 г., от космодрума „Плесецк“ в СССР е изведен в околоземна орбита изкуственият спътник на Земята „Интеркосмос–България 1300“ („Интеркосмос 22“). Това откриваме в бюлетините на БТА.

Спътникът е част от научната програма „България–1300“, която се реализира по повод 1300 години от основаването на Българската държава (681 г.). Ръководители на програмата са акад. Кирил Серафимов и акад. Андроник Йосифян. В спътника има 12 български научни уреда за измерване на плазмата и за изучаване на йоносферно–магнитосферните взаимодействия, както и лазерен отражател за геодезични измервания, подготвени от Централната лаборатория за космически изследвания към БАН (дн. Институт за космически изследвания).

Какво може да се прочете в бюлетините на БТА „Международна информация“ и „Вътрешна информация“ за изстрелването на спътника и за програмата:

Лети „Интеркосмос– България 1300“

Москва, 7 август 1981 г. /БТА/ – Днес в Съветския съюз беше изстрелян спътникът „Интеркосмос–България 1300“. Главната задача на спътника е да продължи комплексните изследвания на физическите процеси, които протичат в йоносферата и магнитосферата на Земята.

Спътникът е изведен в орбита със следните параметри:

- максимално разстояние от повърхността на Земята (апогей) – 906 километра;
- минимално разстояние от повърхността на Земята (перигей) – 825 километра;
- наклон на орбитата – 81,2 градуса;
- начален период на обиколката – 101,9 минути.

Научната апаратура, монтирана на спътника, е разработена и изготвена от учени и специалисти от Народна република България със съдействието на съветски учени и е предназначена за изучаване на:

- йоносферната плазма и високоенергийните потоци от заредени частици;
- постоянни и променливи електрически и магнитни полета;
- светенето на горните слоеве на атмосферата в ултравиолетовата и видимата област на спектъра.

Освен научната апаратура спътникът „Интеркосмос–България 1300“ има: система, която осигурява постоянна ориентация на спътника към Земята; система за електроснабдяване с автономна ориентация на слънчевите батерии към Слънцето; радиосистема за точно измерване на елементите на орбитата; радиотелеметрична система, която предава на Земята данни за работата на бордовата апаратура.

Според данните от телеметричните измервания бордовите системи на спътника функционират нормално.

Разположените на Земята станции на Командно–измервателния комплекс на Съветския съюз редовно приемат изпращаната от спътника научна информация.

Получаваната информация ще се обработва и анализира в научни организации на Съветския съюз и Народна република България.

Паметен ден за българската наука

Звезди на сцената на Софийската опера за 100-годишнината на „Турандот“

- bntnews.bg

Тази вечер Софийската опера се присъединява към световните чествания на 100-годишнината от написването на операта „Турандот“. Специалният повод иска и специални артисти. Софийската публика ще чуе звезден състав – Екатерина Семенчук, Хорхе де Леон и Каролина Лопес Морено, под диригентството на маестро Даниел Орен.

Колко струва любовта? Това ни пита в края на живота си Пучини. И ни отговаря – струва колкото смелостта на един мъж да заложи живота срещу верните отговори на три загадки. Точно това превръща операта „Турандот“ в една от най-великите метафори за любовта.

Акад. Пламен Карталов – директор на Софийската опера и балет: „Любовта е една загадка и в този контекст искам да кажа, че любовта никога не е предвидима. Особено финалът на нашия спектакъл, който носи триумфа на любовта чрез тази загадка.“

Не всеки е способен да разбере мотивите на Турандот да издигне стена между себе си и любовта.

Даниел Орен – диригент: „Всички мразят Турандот, но според мен не би трябвало да е така. Това е една жена, която търси любовта, но не я е намерила никога. Това е една жена, готова е да даде любовта си, която търси обекта на своята любов и би дала всичко, за да го намери.“

Докато светът чества годишнината на операта, България има шанса да почете и 85-годишнината от раждането на една от най-великите изпълнителки на тази роля.

Екатерина Семенчук: „Това е костюмът на Гена Димитрова, нейната корона и аз съм готова да целувам подгъва и целия този плат и да ѝ благодаря, че имам тази възможност тази вечер да изпълнявам на тази сцена, на площад „Александър Невски“, заедно със Софийската опера този спектакъл на Пламен Карталов, който той е създал за Гена Димитрова. Това е такава чест, това е такова щастие, че заради това мога да преплувам всички океани, за да съм тук с вас, облечена в този костюм.“